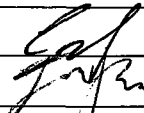
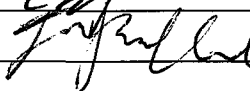

KV-notat nr. 9/2012 - Bakgrunn for fastsatt utredningsprogram

Søker/sak:	Nærøy kommune / Grytbogen kraftverk	
Fylke/kommune:	Nord-Trøndelag / Nærøy	
Ansvarlig:	Carsten S. Jensen	Sign.:
Saksbehandler:	Finn Roar Halvorsrud	Sign.:
Dato:	12 MAR 2013	
Vår ref.:	NVE 201106571-20	
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg i saken	

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Innhold

1	Innledning.....	1
2	Utbyggers forslag til utredningsprogram.....	3
3	Innkommne uttalelser	12
4	Utbyggers kommentarer til innkommne uttalelser	15
5	NVEs kommentarer	18

Innledning

NVE er ansvarlig myndighet i saker vedrørende vannkraftutbygging, jfr. plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredninger av 26.06.2009. Myndigheten innbærer blant annet å fastsette endelig konsekvensutredningsprogram (KU-program) for planer om bygging av vannkraftverk.

NVE har mottatt melding med forslag til KU-program fra Nærøy kommune datert 08.03.2012. Meldingen beskriver planer om bygging av Grytbogen kraftverk i Nærøy kommune i Nord-Trøndelag. Hensikten med meldingen er å få klarlagt hvilke konsekvenser som bør utredes, og eventuelt hvilke utbyggingsalternativer som skal utredes.

Meldingen med forslag til KU-program har vært sendt til aktuelle høringsinstanser og kunngjort i Ytringen og Namdalsavisa. Fristen for uttalelse ble satt til 15.06.2012. Det ble arrangert et offentlig informasjonsmøte i kommunestyrehuset i Kolvareid den 24.05.2012, der det ble orientert om saksbehandlingen og utbyggingsplanene.

Samlet plan

Det ble i brev av 02.06.2010 fra Direktoratet for naturforvaltning gitt unntak fra Samla plan for vassdrag. Det kan dermed søkes om konsesjon for bygging av Grytbogen kraftverk.

Verneplan for vassdrag

Vassdraget er ikke vernet og en utbygging vil ikke berøre andre verna vassdrag. Det nærmeste vernede vassdraget er Kongsmoelva med Nordfolda ca. 4 km lenger øst innerst i Innerfolda. Vassdraget er vernet i suppleringsplan av Verneplan for vassdrag (St.prp. nr. 75 (2003-04)).

Nasjonale laksevassdrag

Grytbogelva er ikke registrert som et nasjonalt laksevassdrag.

Nasjonalparker og andre verneområder

Rett øst for Grytbogelva ligger Grytbogen-Kubåsen naturreservat. Dette er et edelløvskogreservat på ca. 5 km². Formålet med vernet er å bevare en av de største almebestandene i Nord-Trøndelag. Naturreservatet fremstår som tilnærmet urørt og inneholder en rekke sjeldne plantearter.

Om planene

Grytbogelva ligger i Nærøy kommune i Nord-Trøndelag fylke, ca. 40 km nordøst for kommunesenteret Kolvereid. Elva har sitt utspring fra Erikfjellvatnet som ligger ca. 219 moh og har sitt utløp i fjorden Innerfolda. Tverrelva har sitt opphav i fjellområdene mot Høylandet kommune. Elvene møtes ca. 1 km nedstrøms planlagt inntak i Grytbogelva.

Kraftverket er planlagt som et elvekraftverk uten reguleringsmagasin. Det foreligger tre alternativer.

Alternativ A: Vannvei som nedgravd rør på vestsiden av Grytbogelva, overføringen i rør fra Tverrelva til inntaket i Grytbogelva. Kraftstasjon i dagen på vestsiden av elva med utløp på kote 16.

Alternativ B: Vannvei som tunnel med overføring fra Tverrelva via en kort boresjakt som kobles på tunnelen. Kraftstasjon i fjell på østsiden av elva med utløp på kote 10.

Alternativ C: Vannvei som tunnel med overføring av Tverrelva til inntaket i Grytbogelva via nedgravd rør. Kraftstasjon i fjell på vestsiden av elva med utløp på kote 18.

Alle alternativene vil ha inntak i Grytbogelva på kote 210 og inntak i Tverrelva på kote 230.

En utbygging vil medføre en opprusting av traktorveien mellom Heimsnes og Grytbogen til skogsbilvei klasse III. Traktorveien/stien langs vestsiden av Grytbogelva vil også benyttes som anleggsvei opp til inntak og dam i anleggsperioden. For alternativ B vil det bli nødvendig med en 200 meter lenger vei og en 30 x 4 meter stor bru over elva til planlagt kraftstasjon på østsiden av elva.

Det legges opp til en 16 km lang 22 kV luftlinje fra Grytbogen til eksisterende 66 kV ved Botnet, nordvest for Foldereid. Løsningen for nettilknytningen vil bli den samme for alle alternativene.

Kraftverket planlegges med en effekt mellom 13,4 MW og 14,1 MW. Dette vil gi en årsproduksjon på mellom 34,7 GWh og 36,2 GWh.

Foreslått minstevannføring i Grytbogelva er 0,18 m³/s og 0,04 m³/s i Tverrelva for alle alternativene og gjennom hele året.

Mer utfyllende informasjon om tiltakshaver og om planene er gitt i meldingen, som er å finne på www.nve.no/vannkraft. Dette notatet inneholder i hovedsak tiltakshavers forslag til KU-program, innkomne høringsuttalelser og NVEs merknader til og vurderinger av disse.

Utbyggers forslag til utredningsprogram

På bakgrunn av de antatte virkningene foreslo Nærøy kommune i sin melding følgende utredningsprogram som dannet grunnlag for høringsinnspillene:

”5 FORSLAG TIL UTREDNINGSPROGRAM

5.1 Alternativer

Konsekvensutredningen skal inneholde en utredning av alle alternativene som er presentert i meldingen. Det skal gjøres rede for tiltakshavers prioritering av hvilket av alternativene som ønskes utbygd. 0-alternativet skal vurderes, d.v.s. hvordan utviklingen i området forventes å bli uten gjennomføring av tiltaket.

5.2 Elektriske anlegg og overføringsledninger

Kapasitetsforholdene i overføringsnettet i området skal beskrives kort. Eventuelle behov for tiltak i eksisterende nett skal beskrives. Beskrivelsen skal sees i sammenheng med eventuelle andre planer for kraftproduksjon i området.

Det skal redegjøres for i hvilken grad tiltaket påvirker forsynings sikkerheten og den regionale kraftbalansen.

Kraftledningstrasé for tilknytning til eksisterende nett skal beskrives og vises på kart. Aktuelle løsninger skal vurderes. Tilknytningspunkt, spenningsnivå, tverrsnitt, mastetyper, rydde- og byggeforbudsbelte skal beskrives.

Antall bygninger som eksponeres for kraftledninger med magnetfelt over 0,4 μ T i årsgjennomsnitt skal angis. Beregningsgrunnlaget skal angis. For bygninger som eksponeres med over 0,4 μ T i årsgjennomsnitt skal mulige tiltak for å redusere magnetfelt drøftes. Det skal henvises til oppdatert kunnskapsstatus og sentral forvaltningsstrategi.

Nødvendige elektriske anlegg, inkludert nettilknytningen fra kraftverket, skal vurderes under de ulike fagtemaene på linje med de øvrige anleggsdelene.

5.3 Hydrologi

De hydrologiske tema som omtales nedenfor skal ligge til grunn for de øvrige fagutredningene som skal gjennomføres som et ledd i konsekvensutredningsprosessen.

5.3.1 Overflatehydrologi

Grunnlagsdata, vannføringsendringer, restvannføringer, flomforhold mm. skal utredes og presenteres i samsvar med NVEs veileder ”Konsesjonsbehandling av vannkraftsaker” så langt det er relevant, jf. Veilederens del IV, pkt. 3.7.

Vannføringen før og etter utbygging skal fremstilles på kurveform for ”reelle år” (”vått”, ”middels” og ”tørt”) for relevante punkter for alle alternativene. Relevante punkter er her like nedstrøms inntakene i både Grytbogelva og Tverrelva, og like før utløp fra kraftstasjonen.

For hvert alternativ skal det angis hvor mange dager i året vannføringen er henholdsvis større enn største slukeevne og mindre enn minste slukeevne (tillagt planlagt minstevannføring) for de samme årene.

Det skal redegjøres for alminnelig lavvannføring, samt 95-persentilverdien for sommer (1/5-30/9) og vinter (1/10-30/4) på de berørte strekningene. Dette skal brukes som grunnlag for å kunne bestemme minstevannføring.

Minstevannføring

Vurderingene bak eventuelle forslag til minstevannføring skal fremgå av konsekvensutredningen. Det skal også begrunnes dersom det ikke foreslås å slippe minstevannføring.

Forslag til minstevannføring skal tas inn i alle relevante hydrologiske beregninger og kurver og legges til grunn for vurderingene av konsekvenser for de øvrige fagtemaene. Dette gjelder også beregningene i forbindelse med produksjon og prosjektets økonomi som inngår i prosjektbeskrivelsen. Samtidig skal det gå fram av beregningene hva minstevannføringen ville ha gitt dersom vannet hadde vært nytt til produksjon.

Det skal tas bilder ved ulike vannføringer på tre punkter på de berørte elvestrekningene. Vannføringen på bildene skal anslås.

Driftsvannføring

Det skal gis en beskrivelse av driftsvannføring, kjøremønster, forventede hydrologiske konsekvenser (vannføringsforhold med mer) ut fra det planlagte driftsopplegget (ev. effektkjøring).

5.3.2 Flommer

Flomforholdene skal vurderes basert på estimerte og/eller observerte flommer, og det skal gis en vurdering av om skadeflommer øker eller minker i forhold til dagens situasjon. Skadeflomvurderingene kan knyttes opp mot en flom med gjentaksintervall på 10 år (Q10) dersom det reelle nivået for skadeflom i vassdraget er ukjent. Flomvurderingene skal også inneholde en beregning av middelflommen.

Med unntak av et tun med leirskolebygninger er det ingen bebyggelse langs Grytbogelva, og det må vurderes i hvor stor grad det er behov for skadeflomberegninger.

5.3.3 Magasinvolym, magasinkart og fyllingsberegninger

Ikke aktuelt.

5.3.4 Vanntemperatur, isforhold og lokalklima

Dagens forhold i de berørte områdene skal beskrives.

Mulige endringer i is- og isleggingsforhold, vanntemperatur og lokalklima skal vurderes for både anleggs- og driftsfasen.

Mulige avbøtende tiltak i forhold til de eventuelle negative konsekvensene som kommer fram skal vurderes, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

5.3.5 Grunnvatn

Dagens forhold i de berørte områdene skal beskrives kort.

Det skal redegjøres kort for tiltakets virkninger for grunnvannet i den berørte delen av nedbørfeltet i anleggs- og driftsfasen.

Fare for drenering som følge av tunneldrift skal vurderes.

Mulige avbøtende tiltak i forhold til de eventuelle negative konsekvensene som kommer fram skal vurderes, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

5.4 Erosjon og sedimenttransport

Dagens erosjons- og sedimentasjonsforhold i de berørte områdene skal beskrives. Konsekvenser av de ulike alternativene skal vurderes både for anleggs- og driftsfasen.

Forekomst av eventuelle sidebekker med stor sedimentføring skal beskrives og vurderes. Sannsynligheten for økt sedimenttransport og tilslamming av vassdraget under og etter anleggsperioden skal omtales.

Beskrivelsen av geofaglige forhold, spesielt løsmasseforekomster, skal danne en del av grunnlaget for vurderingene rundt erosjon og sedimenttransport.

Mulige avbøtende tiltak i forhold til de eventuelle negative konsekvensene som kommer fram skal vurderes, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

5.5 Skred

Det skal gis en beskrivelse av dagens forhold. Både aktive prosesser og risiko for skred skal vurderes.

Eventuelle konsekvenser som følge av en utbygging skal vurderes for anleggs- og driftsperioden. Det skal legges spesiell vekt på risiko for skred i områder med fremtidig anleggsvirksomhet, arealinngrep, veier, boliger eller andre steder med ferdsel.

Det skal gis en kort vurdering av sannsynligheten for at anleggsarbeidet kan utløse skred. Mulige avbøtende tiltak i forhold til de eventuelle negative konsekvensene som kommer fram skal vurderes, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

5.6 Landskap og inngrepsfrie naturområde (INON)

Utredningen skal beskrive landskapet i områdene som blir påvirket av tiltaket, både på overordnet og mer detaljert nivå. De overordnede trekkene ved landskapet skal beskrives i henhold til "Nasjonalt referansesystem for landskap" (NLJOS-rapport 10-05, www.skogoglandskap.no). Beskrivelsen skal ha en detaljeringsgrad tilsvarende underregionnivå eller mer detaljert. Utredningen skal inkludere både natur- og kulturhistoriske dimensjoner ved landskapet, og for øvrig samordnes med og ses i lys av utredningen for kulturminner/kulturmiljø.

Utredningen skal få frem konsekvensene av tiltaket på landskapet og landskapsopplevelsen i anleggsog driftsfasen. Det skal legges vekt på å beskrive konsekvensene for verdifulle og viktige områder og innslag i landskapet. Inngrepene med størst landskapsmessig virkning skal visualiseres, dvs. veien mellom Heimsnes og Grytbogen og vannveien i alternativ A. Det skal vises på kart hvilke landskapsrom som blir påvirket.

Det skal beregnes bortfall av inngrepsfrie naturområder (INON). I tillegg skal det beregnes hvor store arealer som endrer INON-status som følge av tiltaket. Størrelsen av bortfall/statusendring skal fremstilles i tabell og illustreres på kart. Konsekvensene av bortfall av inngrepsfrie områder skal vurderes.

Mulige avbøtende tiltak i forhold til de eventuelle negative konsekvensene som kommer fram skal vurderes, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

5.7 Naturmiljø og naturens mangfold

Det skal foretas en feltbefaring i vekstsesongen for alle biologiske tema omtalt i dette kapitlet. Det skal oppgis dato for feltregistreringer og hvem som har utført feltarbeidet og artsregistreringene. Befaringsrute (GPS-logg) for alle biologiske registreringer legges ved.

For hvert deltema skal mulige avbøtende tiltak vurderes i forhold til de eventuelle negative konsekvenser som kommer fram, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

5.7.1 Geofaglige forhold

Det skal gis en beskrivelse av de fysiske formene (geologi, kvartære former) i influensområdet. Løsmasser i nedbørfeltet skal beskrives, og da spesielt løsmasser i tilknytning til elveløpet. Områder med aktive prosesser som skred og andre skråningsprosesser, frost og kjemisk forvitring skal omtales kort. Fremstillingen skal bygges opp med kart, foto eller annet egnet illustrasjonsmateriale.

Tiltakets konsekvenser for geofaglige forhold skal vurderes for anleggs- og driftsperioden. Beskrivelsene under geofaglige forhold skal utgjøre en del av grunnlaget for vurderingene rundt skred og sedimenttransport og erosjon.

5.7.2 Naturtyper og ferskvannskvaliteter

Verdifulle naturtyper, inkludert ferskvannskvaliteter, skal kartlegges og fotodokumenteres etter metodikken i DN-håndbok 13 (Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold) og DN-håndbok 15 (Kartlegging av ferskvannskvaliteter).

Truete vegetasjonstyper skal identifiseres og beskrives (jf. Fremstad & Moen 2001, Truete vegetasjonstyper i Norge, NTNU Vitenskapsmuseet Rapp. bot. Ser. 2001-4: 1-231). Verdifulle naturtyper/truete naturtype skal avgrenses og tegnes inn på kart.

Konsekvenser av tiltaket for naturtyper eller ferskvannskvaliteter skal utredes for anleggs- og driftsfasen.

5.7.3 Karplanter, moser og lav

Det skal gis en enkel beskrivelse av de vanligste og ordinære terrestriske vegetasjonstypene i influensområdet. Det skal gis en kort beskrivelse av artssammensetning og dominansforhold. Beskrivelsen skal basere seg på Fremstad (1997), Vegetasjonstyper i Norge. NINA Temahefte 12: 1- 279.

Ved beskrivelse av enkeltarter skal det fokuseres på områder som er identifisert som verdifulle naturtyper/truede vegetasjonstyper. Det skal legges vekt på rødlistearter (jf. Kålås m.fl. 2010. Norsk rødliste for arter) og arter som omfattes av DN's handlingsplaner (http://www.dirnat.no/naturmangfold/trua_arter/handlingsplaner/).

Konsekvenser av tiltaket for karplanter, moser og lav skal utredes for anleggs- og driftsfasen.

5.7.4 Pattedyr

Det skal gis en beskrivelse av hvilke pattedyr som forekommer i prosjektets influensområde. Beskrivelsen kan baseres på eksisterende kunnskap (databaser og litteratur), samt intervjuer av grunneiere og andre lokalkjente.

Viktige vilttrekk skal kartfestes. Eventuelle rødlistearter, jaktbare arter og forekomst av viktige økologiske funksjonsområder (yngleplasser, beite- og skjulsteder osv.) skal beskrives. Opplysninger om hekkelokaliteter for rødlistete rovfugl skal ikke kartfestes i rapporten. Arter som omfattes av DN's handlingsplaner skal omtales spesielt.

Kartfesting av opplysninger skal skje i henhold til DN's retningslinjer, jf. også DN's retningslinjer for behandling av sensitive stedsopplysninger.

Tiltakets konsekvenser for pattedyr som blir vesentlig berørt av tiltaket skal utredes for anleggs- og driftsfasen. Mulige endringer i områdets produksjonspotensiale for vilt vurderes.

5.7.5 Fugl

Det skal gis en beskrivelse av fuglefaunaen i prosjektets influensområde, med vekt på områder som blir direkte berørt, basert på eksisterende kunnskap og feltundersøkelser. Fuglebestandene skal kartlegges i hekketida.

Artsmangfold, bestandstetthet og viktige økologiske funksjonsområder skal beskrives i den grad det er mulig. Det skal legges spesiell vekt på eventuelle rødlistearter (gjelder hele tiltaksområdet), jaktbare arter, vanntilknyttede arter og arter som omfattes av DNs handlingsplaner.

Kartfesting av opplysninger skal skje i henhold til DNs retningslinjer, jf. også DNs retningslinjer for behandling av sensitive stedsopplysninger. Eventuelle reirlokalteter av rødlistete rovfugler skal ikke kartfestes.

Tiltakets konsekvenser for fugl skal utredes for anleggs- og driftsfasen.

5.7.6 Fisk

Det skal gis en oversikt over hvilke arter som finnes på den berørte elvestrekningen. Potensial for forekomst av ål skal omtales. Lokalkunnskap og resultater fra tidligere undersøkelser skal utgjøre kunnskapsgrunnlaget.

Det skal foretas en bonitering av elva på anadrom strekning (ca. 700 m). På grunnlag av dette skal det gis en vurdering av gyte-, oppvekst- og vandringsforhold for anadrom fisk. Eventuelle viktige gyte- og oppvekstområder skal avmerkes på kart.

Konsekvensene for fisk på den berørte elvestrekningen skal utredes for anleggs- og driftsfasen med vekt på anadrom fisk og ål. Fare for gassovermetning og fiskedød på strekningen nedstrøms kraftverkene skal vurderes.

Det skal foreslås størrelse på minstevannføring og eventuelle biotopforbedrende tiltak. Det skal vurderes om installasjon av omløpsventil er formålstjenlig.

Utredningene for fisk skal ses i sammenheng med fagtemaet ferskvannsbiologi.

5.7.7 Ferskvannsbiologi

Det skal gis en enkel beskrivelse (mengde, artsfordeling og dominansforhold) av bunndyrsamfunnet på stilleflytende deler av elvestrengen basert på feltundersøkelser. Metode for innsamling av bunndyr skal følge gjeldende norsk standard. Forekomst av eventuelle rødlistete arter og dyregrupper/arter som er viktige næringsdyr for fisk skal vektlegges.

Det skal undersøkes om elvemusling forekommer i på berørt strekning.

Tiltakets konsekvenser for bunndyr skal utredes for anleggs- og driftsfasen. Det skal gis et anslag på størrelsen av produksjonsarealene som ventes å gå tapt og hvor mye som eventuelt forblir intakt eller mindre påvirket.

Utredningene for ferskvannsbiologi skal ses i sammenheng med fagtemaet fisk.

5.8 Marine forhold

Området hvor det eventuelt skal deponeres masser i sjø, skal beskrives iht. topografi og marin biologi.

5.9 Kulturminner og kulturmiljø

Utredningen skal beskrive kulturminner og kulturmiljø i tiltaks- og influensområdet. Det skal gjøres rede for status for kulturminnene og -miljøene når det gjelder kulturminneloven, plan- og bygningsloven og eventuelt pågående planarbeid.

Alle områder som kan bli berørt av fysiske tiltak som graving, bygging, sprenging eller redusert vannføring skal befares og vurderes i forhold til automatisk fredete kulturminner og nyere tids kulturminner. Eksisterende og eventuelle nye funn skal beskrives og merkes av på kart. Potensialet for funn av ukjente automatisk fredede kulturminner skal vurderes. Undersøkelsesplikten etter Kulturminnelovens § 9 skal avklares med Nord-Trøndelag fylkeskommune. Utredningen skal danne grunnlag for kulturminnemyndighetens vurdering av om undersøkelsesplikten er oppfylt, eller om det ved lavt konfliktnivå kan oppfylles i etterkant av et eventuelt konsesjonsvedtak.

Konsekvensene for kulturminnene og kulturmiljøene i området skal vurderes for anleggs- og driftsfasen.

Mulige avbøtende tiltak i forhold til de eventuelle negative konsekvensene som kommer fram skal vurderes, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

Utredningen skal samordnes med utredningene på "Landskap" og "Friluftsliv".

5.10 Forurensning

5.10.1 Vannkvalitet/utslipp til vann og grunn

Det skal gis en beskrivelse av dagens miljøtilstand for vannforekomstene som blir berørt. Dersom det eksisterer vedtatte miljømål for vannforekomstene, f. eks i forvaltningsplaner etter EUs vanddirektiv, skal dette gjøres rede for. Eventuelle overvåkningsundersøkelser i nærområdene skal beskrives.

Utslipp til vann og grunn som tiltaket kan medføre skal beskrives. Det skal gjøres rede for konsekvenser av tiltaket for miljøtilstanden i berørte vannforekomster i anleggs- og driftsfasen.

Konsekvensene av endrete vannføringsforhold i Tverrelva og Grytbogelva skal vurderes med vekt på resipientkapasitet, vannkvalitet og mulige endringer i belastning.

Potensiell avrenning fra planlagte massedeponier i eller nær vann/vassdrag skal vurderes spesielt dersom det kan gi negative effekter på fisk og ferskvannsorganismer.

Mulige avbøtende tiltak i forhold til de eventuelle negative konsekvensene som kommer fram skal vurderes, herunder eventuelle justeringer av tiltaket. Dette omfatter eventuelle renseanlegg, utslippsreducerende tiltak eller planlagte program for utslippskontroll og overvåkning.

Utredningen skal baseres på prøvetaking, analyse og databearbeiding etter anerkjente metoder og eksisterende informasjon

5.10.2 Annen forurensning

Eksisterende støyforhold og omgivelsenes evne til å absorbere støy beskrives.

Tiltakets konsekvenser med tanke på støy, støvplager og eventuelt andre aktuelle forhold skal kort omtales for både anleggs- og driftsperioden.

Mulige avbøtende tiltak i forhold til de eventuelle negative konsekvensene som kommer fram skal vurderes, herunder eventuelle justeringer av tiltaket

5.11 Samisk natur- og kulturgrunnlag

5.11.1 Samiske kulturminne og kulturmiljø

Samiske kulturminner og kulturmiljø skal utredes etter de samme føringer som for andre kulturminner og kulturmiljø slik det er beskrevet ovenfor (kap. 5.9), men her skal Sametinget kontaktes for å avklare tiltaket etter Kulturminneloven.

5.11.2 Reindrifft

Det skal innhentes informasjon fra Reindrifftsforvaltningen, reinbeitedistriktet og utøverne. Utredningen skal gjennomføres med basis i veileder om konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven (Reindrifft og planlegging etter plan- og bygningsloven).

Det skal gis en beskrivelse av reindriftnæringens bruk av området i dag. Det skal gjøres rede for områdets funksjon og verdi for reindriften i forhold til hele reinbeitedistriktet. Særverdiområder og minimumsbeiter beskrives og kartfestes.

Tiltakets konsekvenser for reindriften skal vurderes for anleggs- og driftsfasen.

Det skal gjøres en vurdering av de samlede effektene av ulike planer og tiltak innenfor reinbeitedistriktet.

Mulige avbøtende tiltak i forhold til de eventuelle negative konsekvensene som kommer fram skal vurderes, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

5.12 Naturressurser

Tiltakets konsekvenser i anleggs- og driftsfasen skal vurderes for alle deltemaene nevnt under.

For hvert deltema skal også mulige avbøtende tiltak vurderes i forhold til de eventuelle negative konsekvenser som kommer fram, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

5.12.1 Jord- og skogressurser

Jord- og skogressursene i området, samt dagens bruk og utnyttelse av arealene skal beskrives. Informasjon skal bl.a. innhentes fra berørte grunneiere og andre rettighetshavere.

Tiltakets konsekvenser for jordbruk, skogbruk og utmarksbeite skal vurderes. Størrelsen av arealer som går tapt eller forutsettes omdisponert skal oppgis, med vekt på eventuelt tap av dyrka mark.

Betydningen av eventuelle endringer i grunnvannstanden skal vurderes i forhold til jord- og skogbruksressursene i området, jf fagtema om grunnvann.

5.12.2 Ferskvannsressurser

Temaet gis en kort omtale.

5.12.3 Mineraler og masseforekomster

Eventuelle mineraler og masseforekomster, herunder sand, grus og pukk, i området skal kort beskrives. Forekomstenes lokalisering og størrelse skal fremgå av beskrivelsen.

5.13 Samfunn

5.13.1 Næringsliv og sysselsetting

Dagens situasjon når det gjelder næringsliv og sysselsetting i kommunen skal beskrives kort.

Effekten av tiltaket på næringsliv og sysselsetting i kommunen skal vurderes. Det skal gis en mest mulig konkret angivelse av behovet for vare-/tjenesteleveranser og arbeidskraft (antall årsverk) i anleggs- og driftsfasen.

5.13.2 Befolkningsutvikling og boligbygging

Ikke aktuelt.

5.13.3 Tjenestetilbud og kommunal økonomi

Dagens tjenestetilbud og kommuneøkonomi skal beskrives kort. Det skal gis en kort og mest mulig konkret omtale av tiltakets konsekvenser for den kommunale økonomien. Det skal også vurderes om tiltaket vil medføre krav til privat og kommunal tjenesteyting og eventuelt til ny kommunal infrastruktur.

5.13.4 Sosiale forhold

Ikke aktuelt

5.13.5 Helsemessige forhold

Støy, støvplager, trafikkmessige ulemper og mulig økt risiko for ulykker knyttet til anleggsfasen skal vurderes. Temaet må sees i sammenheng med fagtema forurensing. Eventuelle helsemessige konsekvenser av nye kraftledninger/kabler skal vurderes.

Mulige avbøtende tiltak i forhold til de eventuelle negative konsekvensene som kommer fram skal vurderes, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

5.13.6 Friluftsliv, jakt og fiske

Det skal kort redegjøres for naturkvaliteter, kulturkvaliteter, landskapskvaliteter, visuelle kvaliteter og annet som kan tenkes å ha betydning for naturopplevelsen i området (jf. kapitlene om landskap, naturmiljø og kulturmiljø).

Områdets egnethet for friluftsliv skal vurderes ut fra bl.a. tilgjengelighet, hvilke aktiviteter som kan utøves, lokalisering m.m.

Det skal gjøres rede for dagens bruk av området. Dette inkluderer en beskrivelse av hvem som bruker det, hvilke aktiviteter som foregår, om området gir atkomst til andre områder av betydning for friluftsliv og om området er en del av et større friluftsområde.

Det skal beskrives i hvilken grad viltforekomstene i området utnyttes og rekreasjonsverdien forbundet med dette.

Det skal beskrives i hvilken grad fiskeressursene utnyttes og hvordan fisket evt. er organisert.

Utredningen skal så langt det er relevant følge DN-håndbok 18 om friluftsliv i konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven og DN-håndbok 25 om kartlegging og verdisetting av friluftsområder.

Utredningen skal baseres på eksisterende opplysninger og samtaler med offentlige myndigheter, organisasjoner, grunneiere og lokalt berørte.

Mulige konsekvenser av tiltaket for friluftslivet skal vurderes for anleggs- og driftsfasen. Dette skal ses i sammenheng med konsekvenser for landskap, natur- og kulturmiljø. Det skal bl.a. vurderes i hvilken grad tiltaket vil medføre endret bruk av området og hvilke brukergrupper som blir berørt av tiltaket. Det skal gis en kort vurdering av om atkomstveien til Grytbogen vil påvirke tilgjengeligheten og bruken av området.

Utredningen skal inneholde en kort beskrivelse av eventuelle alternative friluftsområder.

Mulige avbøtende tiltak i forhold til de eventuelle negative konsekvensene som kommer fram skal vurderes, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

5.13.7 Reiseliv

Eventuelle natur- og kulturattraksjoner i utbyggingsområdet skal omtales og kartfestes.

Det skal gis en beskrivelse av innhold og omfang av reiseliv og turisme i området. Relevante opplysninger skal innhentes fra Nærøy kommune.

Utbyggingsområdets verdi for reiseliv skal vurderes i forhold til følgende punkter:

- dagens bruk
- eksisterende planer for videre satsing
- områdets egnethet/potensial for videreutvikling av reiselivsaktiviteter

Tiltakets konsekvenser for reiselivet skal utredes for anleggs- og driftsfasen ut ifra hvordan utbyggingen vil kunne påvirke verdien av reiselivsattraksjonene.

Mulige avbøtende tiltak i forhold til de eventuelle negative konsekvensene som kommer fram skal vurderes, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

5.14 Samlet belastning

Det skal gis en oversikt over eksisterende og planlagte inngrep innenfor et geografisk avgrenset område som går ut over influensområdet. Det skal gjøres en vurdering av samlet belastning for tema der dette evt. anses som konfliktfylt.

5.14.1 Presisering om naturmangfold

Vurdering av samlet belastning for naturmangfold skal konsentreres om de tiltak og inngrep som antas å kunne medføre negative virkninger for én eller flere truede og/eller prioriterte arter og/eller verdifulle, truede eller utvalgte naturtyper som er identifisert gjennom utredningene om "Naturmiljø og naturens mangfold". For disse artene/naturtypene skal det primært vurderes om de aktuelle tiltakene og inngrepene kan påvirke eventuelle forvaltningsmål. Det skal også vurderes om tilstanden og bestandsutviklingen til disse artene/naturtypene kan bli vesentlig berørt.

Vurderingene skal bygge på kjent og tilgjengelig informasjon om andre planer om kraftutbygging og andre inngrep, samt utredede virkninger for naturmangfold. Artene og naturtypene som det siktes til fremgår av DN-håndbok 13, Norsk rødliste for naturtyper 2011, utvalgte naturtyper utpekt jf. Naturmangfoldloven § 52, økosystemer som er viktige økologiske funksjonsområder for truede arter i Norsk rødliste 2010 og prioriterte arter utpekt jf. Naturmangfoldloven § 23.

5.15 Andre forhold

5.15.1 Massedeponier

Alle områder som eventuelt vil bli brukt til deponering av overskuddsmasser skal visualiseres og avmerkes på kart.

Det skal gjøres rede for hvordan eventuell mellomlagring av masser skal foregå.

5.16 Forslag til oppfølgende undersøkelser

Det skal gis en vurdering av behovet for, og eventuelt forslag til, nærmere undersøkelser før gjennomføring av tiltaket og undersøkelser med sikte på å overvåke og klargjøre de faktiske virkninger av tiltaket.

5.17 Opplegg for informasjon og medvirkning

Det skal holdes nær kontakt med berørte instanser og organisasjoner. Dette gjelder særlig Fylkesmannen i Nord-Trøndelags miljøvernavdeling, Nord-Trøndelag fylkeskommune, Sametinget, Nærøy kommune og lokale instanser/ressurspersoner med interesser i, eller som sitter med kunnskap om fagfelt/næring.

Det skal legges opp til en medvirkningsprosess med de berørte parter som innebærer samtaler og arbeids-/informasjonsmøter i den grad dette anses som nødvendig. Dette skal eventuelt komme i tillegg til de offentlige høringene og informasjonsmøtene.

Informasjon om prosjektet skal legges ut på Nærøy kommunes nettsider.”

Innkomne uttalelser

Vi gir her en oppsummering av hovedpunktene i de uttalelsene NVE har mottatt. Synspunkter på om prosjektet bør gjennomføres eller ikke omtales ikke her, det diskuteres ved behandling av en eventuell konsesjonsøknad. Alle innkomne høringsuttalelser kan lastes ned fra sakens nettside via www.nve.no/vannkraft.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag skriver i sin uttalelse av 4.6.2012 at søkers forslag til utredningsprogram er tilfredsstillende og har ingen vesentlige merknader. De omtaler derimot noen temaer de mener er viktige i saken og som bør følges opp.

INON-områder

Fylkesmannen ser at en gjennomføring av planene vil medføre et bortfall av INON-områder på 18 km², hvor av ca. 7 km² er av typen "Villmarkspregede naturområder". Dette vil komme i betydelig konflikt med nasjonale miljømål og er derfor et tema som bør tillegges stor vekt i utredningsprogrammet.

Laks og sjørret bestanden i elva

Fylkesmannen påpeker at nederste del av Grytbogelva er en anadrom strekning og en utbygging vil påvirke denne strekningen i stor grad. Fylkesmannen mener det er viktig å skaffe en oversikt over bestanden av laks og sjørret i denne delen av elva.

Fauna

Det er viktige viltinteresser og forekomst av rødlista fuglearter i nedbørsfeltet. Fylkesmannen mener forekomsten og mulige konsekvenser for disse bør undersøkes grundig.

Verna områder

Fylkesmannen mener konsekvensene for Grytbogen/kubåsen naturreservat som ligger rett ved det planlagte tiltaksområdet må utredes og vurderes i konsekvensutredningsprogrammet. Fylkesmannen påpeker også at alternativ B foreslår tunnel og kraftverk inne i fjellet som ligger i naturreservatet. Dette forholdet bør også være med i konsekvensutredningen.

Fiskeridirektoratet uttaler i brev av 12.6.2012 at de har ingen merknader.

Dir. mineralforvaltning uttaler i brev av 14.5.2012 at de har ingen merknader.

Havforskningsinstituttet skriver i sin uttalelse av 15.6.2012 at det må redegjøres nøye for hvor mye masse og hvilken beskaffenhet massene som skal dumpes i fjorden har.

Videre uttaler de at ev. gytefelt for fisk og andre hensynskrevende marine naturtyper bør kartlegges. De minner om at slike arter må beskyttes eller tas hensyn til ved dumping.

Kystverket uttaler i brev av 31.7.2012 at de har ingen merknader.

Sametinget uttaler i brev av 14.6.2012 at de generelt er fornøyd med foreslått konsekvensutredningsprogram og at det har med viktige faktorer.

De understreker likevel følgende viktige temaer som må være med:

- Reindriftsnæringens bruk av områdene hvor kraftverket med tilhørende infrastruktur samt kraftlinje skal beskrives.
- Direkte og indirekte beitetap som følge av tiltaket skal vurderes. Vurdering av beitetap hvor samlet belastning i området tas med.
- Hvordan tiltaket i anleggs- og driftfasen vil påvirke reindriften gjennom barrierevirkning, skremmel, støy og økt ferdsel.
- Avbøtende tiltak skal vurderes.

Videre ber de om at utredningen skal gjøres på bakgrunn av eksisterende informasjon om vegetasjon, trekk- og flyttleier, bruksomfang m.v.. Reindriftsnæringen og reindriftsforvaltningen skal kontaktes under utredningsarbeidet.

De viser også til ”*Sametingets planveileder for sikring av naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv*”. I veilederen begrunnes og konkretiseres de hensyn som bør og må tas.

Sametinget bemerker også at enkelte konsekvensutredninger om reindrift ikke aksepteres av reindriften selv. De mener derfor at utredningen må vise utreders kompetanse innen reindrift og samiske spørsmål, og at konsekvensutredningsmetoden som benyttes er anerkjent av reindriften selv.

Videre påpeker de viktigheten av at det blir benyttet en institusjon/konsulent med nødvendig faglig og kulturell kompetanse i samisk kultur og samiske kulturminner. Hvis dette ikke blir fulgt opp vil Sametinget vurdere om det er nødvendig med tilleggsutredninger.

De mener det bør komme tydelig frem i utredningsprogrammet hvilke metoder som skal benyttes og fremmer et forslag til utredningsprogram for kulturminner og kulturmiljø:

- ”*Kjente automatisk fredete kulturminner, vedtaksfredete kulturminner, nyere tids kulturminner og kulturmiljø med bevaringsverdi innenfor traseene for rørgate, kraftledning og veier skal klart og oversiktlig beskrives og vises på kart. Det skal rettes et særlig fokus på samiske kulturminner. Kulturminnene skal analyseres og verdien skal vurderes. Potensialet for funn av hittil ukjente automatisk fredete kulturminner skal beskrives og vises på kart.*”

- *Direkte og indirekte konsekvenser av tiltaket for kulturminner og kulturmiljø skal beskrives og vurderes for både anleggs- og driftsfasen.*
- *Kulturlandskap skal beskrives.*
- *Det skal redegjøres for hvordan eventuelle konflikter med forekomster av kulturminner kan unngås ved plantilpasninger, herunder avbøtende tiltak og miljøovervåking.”*

Sametinget er av den oppfatning at undersøkelsesplikten i henhold til § 9 i kulturminneloven bør være oppfylt før konsesjonsvedtak foreligger. De påpeker videre at det kun er kulturminnemyndighetene som har generell hjemmel til å gjennomføre undersøkelser etter kulturminneloven § 9 og anser det som viktig at kulturminneforvaltningen spiller en aktiv part og er tidlig inne i prosessen.

Sametinget mener det er nødvendig å søke om utsettelse om oppfyllelse av § 9 i kulturminneloven til etter at konsesjonssøknaden er ferdigbehandlet.

Om det planlagte tiltaket anser Sametinget at det er et stort potensial for funn av nye samiske kulturminner i området. Dette skyldes i hovedsak at området ikke har blitt kartlagt tidligere, men at en kan forvente å finne noe der ettersom det andre steder i Nærøy kommune er registrert flere automatisk fredete samiske kulturminner.

Sametinget ser ikke behov for konsultasjoner på dette stadiet i prosessen men forbeholder seg retten til å gjennomføre konsultasjoner på et senere tidspunkt.

Reindriftforvaltningen i Nordland uttaler i brev av 12.6.2012 at de vurderer området som svært viktig for reindriften ettersom tiltakets influensområde ligger sentralt i Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt og at det i det berørte området foregår både vinterbeite og sommerbeite.

Videre skriver de at øverst i Grytbogdalen ligger en flyttlei som benyttes når rein flyttes eller trekker naturlig over dalen mellom Heimnesfjellet og Erikfjellet. Denne flyttleien svinger også inn i Tverrelvdalen. Flyttleien anses som viktig for å kunne utnytte beiteressursene i Heimnesfjellet.

Reindriftforvaltningen ber om at følgende temaer fokuseres på i utredningsprogrammet:

- Konsekvenser for reindriftens flyttmønster i distriktet.
- Konsekvenser for naturlig trekk av rein i influensområdet.
- Konsekvenser for beiteutnyttelse i området og i distriktet som helhet.
- Samlet belastning for reindriften i distriktet mht. andre kraftverk særlig.
- Konsekvenser for reindriftens kulturlandskap.

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag uttaler i brev av 15.6.2012 at det bør utredes hvordan tiltaket stemmer overens med andre mål og internasjonale forpliktelser utover vanddirektivet. De nasjonale målene de sikter til er:

- Nasjonale mål om å bevare inngrepsfri natur
- Nasjonale mål om å stanse tapet av biologisk mangfold

- Ta vare på truede arter og dets leveområder i henhold til Bernkonvensjonen

Disse målene bør deretter settes opp mot de mål vi har for å produsere energi.

Videre trekker de frem INON som viktig tema, men forslår ingen utredninger om temaet.

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag mener også at de avbøtende tiltakene som kan være aktuelle i denne typen utbyggingssaker må utredes og at det må begrunnes hvorfor noen tiltak ikke foreslås gjennomført. De mener at avbøtende tiltak som steinspredning for å få mer fossesprøyt og flere terskler må vurderes.

Til slutt bemerker de at det i utredningen ikke bare må benyttes Fremstad & Moens ”*Truede vegetasjonstyper i Norge*” men også Artsdatabankens ”*Norsk rødliste for naturtyper for 2011*”.

Norges Miljøvernforbund uttaler i brev av 30.5.2012 at de er i mot en utbygging men har ingen forslag eller kommentarer til utredningsprogrammet.

Lillian Marie Govasli skriver i brev av 2.6.2012 at tiltaket ikke bør bygges. Den nære beliggenheten til vernet område trekkes frem som en viktig årsak. Det fremkommer ingen forslag eller kommentarer til utredningsprogrammet.

Utbyggers kommentarer til innkomne uttalelser

Nærøy kommune har i brev av 9.10.2012 kommentert de innkomne høringsuttalelsene. De har ikke laget et revidert forslag til utredningsprogram, men har i kommentarene kommet med innspill hvor de presiserer hva som bør tas med i utredningsprogrammet i tillegg til det forslaget som foreligger i meldingen. Både Nærøy kommunes oppsummering av høringsuttalelsene og kommentarene til disse er gjengitt nedenfor:

”Innen høringsfristens utløp er det mottatt uttalelse fra:

- *Direktoratet for mineralforvaltning*
- *Fiskeridirektoratet region Trøndelag*
- *Kystverket Midt-Norge*
- *Havforskningsinstituttet*
- *Sametinget*
- *Reindriftsforvaltningen i Nordland*
- *Fylkesmannen i Nord-Trøndelag*
- *Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag*
- *Norges Miljøvernforbund*
- *Lillian Govasli*

Direktoratet for mineralforvaltning.

Ingen merknader til KU-programmet.

Fiskeridirektoratet region Trøndelag

Ingen merknader til KU-programmet.

Kystverket Midt-Norge

Ingen merknader til KU-programmet.

Havforskningsinstituttet

E-post datert 15. juni 2012:

"Det planlegges å dumpe masser i det marine miljø. Det bør i den anledning nøye redegjøres for hvor mye masse det er tale om og hvilken beskaffenhet disse massene har. Videre bør eventuelle gytefelt for fisk og eventuelt andre hensynskrevende marine naturtyper, som beskrevet av Direktoratet for naturforvaltning, kartlegges. I utgangspunktet må slike naturtyper beskyttes eller tas hensyn til ved en eventuell dumpingsaktivitet".

Kommunen mener innspill fra havforskningsinstituttet bør innarbeides i pkt. 5.8 Marine forhold.

Sametinget

Opptatt av at utredningene utføres på en slik måte at den kan aksepteres av reindriften selv. Det vises til Sametingets planveileder for sikring av naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. Sametinget påpeker viktigheten av at utreder benytter seg av nødvendig faglig og kulturell kompetanse i samisk kultur og samiske kulturminner. Har fire strekpunkt som innspill til utredningsprogrammet.

"3.1. Utredningsprogrammet

Det bør klart framgå av utredningsprogrammet hvilke metoder som skal brukes i forbindelse med utredningen. Sametinget fremmer på bakgrunn av dette følgende forslag til konsekvensutredningsprogram for kulturminner og kulturmiljø:

- *Kjente automatisk fredete kulturminner, vedtaksfredete kulturminner, nyere tids kulturminner og kulturmiljø med bevaringsverdi innenfor traseene for rørgate, kraftledning og veier skal klart og oversiktlig beskrives og vises på kart. Det skal rettes et særlig fokus på samiske kulturminner. Kulturminnene skal analyseres og verdien skal vurderes. Potensialet for funn av hittil ukjente automatisk fredete kulturminner skal beskrives og vises på kart.*
- *Direkte og indirekte konsekvenser av tiltaket for kulturminner og kulturmiljø skal beskrives og vurderes for både anleggs- og driftsfasen.*
- *Kulturlandskap skal beskrives.*
- *Det skal redegjøres for hvordan eventuelle konflikter med forekomster av kulturminner kan unngås ved plantilpasninger, herunder avbøtende tiltak og miljøovervåking."*

Kommunen mener innspillene fra Sametinget allerede er med i forslaget til KU-program.

Reindriftsforvaltningen Nordland

Reindriftsforvaltningen har en detaljerte oppstilling av tema som de ønsker et særlig fokus på.

- *Konsekvenser for reindriften flyttmønster i distriktet.*
- *Konsekvenser for naturlig trekk av rein i influensområdet.*
- *Konsekvenser for beiteutnyttelsen i området og i distriktet som helhet.*
- *Akkumulert samlet belastning for reindriften sett i forhold til andre gjennomførte og planlagt kraftutbygginger mv.*
- *Konsekvenser for reindriften kulturlandskap.*

Flere av disse punktene er med i utredningsprogrammet pkt. 5.11. Kommunen er opptatt av at det blir en kvalitativ god utredning av konsekvenser for reindriftsnæringen slik at partene aksepterer/godkjenner utredningen. På den bakgrunn innarbeides innspill fra reindriftsforvaltningen i den grad det er nødvendig for å kompletter foreliggende forslag.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

Mener forslaget til utredningsprogram i hovedsak er tilfredsstillende og har ingen vesentlige merknader til dette. Fylkesmannen utdypet enkelte forhold som vil bli mest berørt i saken: INON, fisk-/ferskvannsfauna, fauna, friluftsfritidsinteresser og verneområder.

Selv om naturreservatet på øst siden av elva ikke blir direkte berørt av tiltaket kan det vurderes å se på ev. påvirkning i randsoner og om ev. tunell kan ha noen påvirkning for reservatet.

Naturvernforbundet Nord-Trøndelag

Kommenterer flere tema som er med i utkastet til KU-program. Mener det ut fra fornybardirektivet og ordningen med grønne sertifikat ikke er behov for ytterligere kraftutbygging. Ingen konkrete merknader til KU-programet.

Norges Miljøvernforbund

Er i mot at elva skal benyttes til kraftproduksjon. Ingen konkrete merknader til KU-programet

Lillian Govasli

Er i mot at vassdraget benyttes til kraftproduksjon. Mener planlagt utbygging vil ha negativ effekt på Grytbogen/Kubåsen naturresservat.

Gjentar kommunens vurderinger til Fylkesmannens uttalelse:

Selv om naturreservatet på øst siden av elva ikke blir direkte berørt av tiltaket kan det vurderes å se på ev. påvirkning i randsoner og om ev. tunell kan ha noen påvirkning for reservatet.”

Oppsummering av tiltakshavers kommentarer

Innspillet fra Havforskningsinstituttet om dumping av masser i fjorden og kartlegging av gytefelt for fisk og ev. andre hensynskrevende marine naturtyper foreslås å innarbeides i pkt. 5.8 Marine forhold i forslag til utredningsprogram.

Innspill fra reindriftsnæringen foreslås å innarbeides i den grad det er nødvendig i forslag til utredningsprogram.

Nærøy kommune vil vurdere å se på ev. påvirkning en utbygging vil ha på naturreservatet som ligger øst for Grytbogelva etter Fylkesmannens i Nord Trøndelag og Lillian Govasli sine innspill.

NVEs vurderinger

KU-programmet skal angi hvilke utbyggingsalternativer som skal utredes nærmere og hvilke utredninger som skal gjennomføres for å få belyst tiltakets vesentlige konsekvenser. Programmet fastsetter det samlede krav til innhold og omfang av konsekvensutredningen (KU). KU skal fremskaffe det faglige beslutningsgrunnlaget for å ta stilling til tiltaket.

KU- program skal fastsettes på grunnlag av tiltakshavers forslag, innkomne uttalelser, søkers kommentarer til disse samt NVEs egne vurderinger.

Nedenfor følger våre vurderinger av Nærøy kommune sitt forslag til KU- program og innkomne uttalelser. Vurderingene er gjort temavis og med samme inndeling som i fastsatt KU-program, som følger inndelingen i NVEs veileder 3/2010 om utarbeidelse av meldinger, konsekvensutredninger og søknader.

Alternativer

Det foreligger tre alternativer.

Alternativ A: Vannvei som nedgravd rør på vestsiden av Grytbogelva, overføringen i rør fra Tverrelva til inntaket i Grytbogelva. Kraftstasjon i dagen på vestsiden av elva med utløp på kote 16.

Alternativ B: Vannvei som tunnel med overføring fra Tverrelva via en kort boresjakt som kobles på tunnelen. Kraftstasjon i fjell på østsiden av elva med utløp på kote 10.

Alternativ C: Vannvei som tunnel med overføring av Tverrelva til inntaket i Grytbogelva via nedgravd rør. Kraftstasjon i fjell på vestsiden av elva med utløp på kote 18.

Alle alternativene vil ha inntak i Grytbogelva på kote 210 og inntak i Tverrelva på kote 230.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag bemerker at alt. B er planlagt med tunnel og kraftverk i fjell innenfor grensene til *Grytbogen/Kubåsen naturreservat*. Fylkesmannen mener dette er forhold som bør omhandles i konsekvensutredningene.

Reindriftsforvaltningen i Nordland uttaler at alt. A og alt. C vil kunne komme i konflikt med reindriftens bruk av området ettersom de alternativene legger opp til rørgate mellom Tverrelva og Grytbogelva. De mener en slik rørgate trolig vil forstyrre og/eller hindre reinens vandring og trekk gjennom dette området i tillegg til at den vil redusere beitearealet.

I høringsinnspillene ble det ikke fremmet noen tilleggsalternativer som bør utredes.

NVE anser de tre alternativene som er omtalt i meldingen som gjennomførbare og ser ikke at det finnes tilleggsalternativer som krever utredning.

NVE deler Fylkesmannen i Nord-Trøndelag sitt syn om at beliggenheten til tunnel og kraftstasjon i forhold til naturreservatet bør omtales. NVE mener det må undersøkes om alt. B vil kunne påvirke naturreservatet. NVE anser i første omgang faren for lekkasje fra grunnvannet inne i naturreservatet til vannveitunnelen som den mest aktuelle problemstillingen. Men andre faktorer som utløpstunnelens og atkomstveiens nærhet til naturreservatet og mulige påvirkninger av disse bør også omtales.

NVE deler Reindriftsforvaltningen i Nordland sitt syn på at rørgata mellom Tverrelva og Grytbogelva som fremstilt i alt. A og alt. C må undersøkes og kartlegges grundig mht. påvirkningen den vil kunne

ha for reindriften. Det gjelder i størst grad påvirkningen for reinens vandrings- og trekkruter samt beiteforholdene i området.

Tiltaks- og influensområdets utvikling ved 0-alternativet skal også beskrives med forventet utvikling i årene fremover.

Elektriske anlegg og overføringsledninger

Søker har ikke kommet med noen utredningsforslag som går ut over NVEs standardtekst om temaet.

Sametinget fremmer i sin uttalelse at traseen for kraftledning må tas med når kulturminner og kulturmiljø skal vurderes, og at det bør rettes et særlig fokus på samiske kulturminner. Sametinget mener også at kraftledningens påvirkning på reindriften også skal utredes da dette er en viktig faktor for reindriften.

NVE mener kraftledningens påvirkning på reindriften må inkluderes i Utredningsprogrammet med særlig fokus på tap/forandring av beiteområde og vandrings- og trekkruter.

NVE anser temaet om kulturminner og kulturmiljø som tilstrekkelig omtalt i forslaget til utredningsprogram fra søker. NVE forutsetter at de vurderingene også er gjeldende for tiltakets kraftledningstrase.

Hydrologi

De hydrologiske tema som omtales nedenfor skal ligge til grunn for de øvrige fagutredningene som skal gjennomføres som et ledd i konsekvensutredningsprosessen.

Overflatehydrologi (grunnlagsdata, vannførings- og vannstandsendringer, restvannføringer)

Søker har ikke kommet med noen utredningsforslag som går ut over NVEs standardtekst om temaet.

Ingen høringsuttalelser omtaler temaet overflatehydrologi.

NVE viser til standardteksten om temaet og anser den som dekkende for dette temaet.

Flommer

Søker har i tillegg til standardteksten kommentert at området rundt Grytbogelva er ubebodd og de er i tvil om det er behov for skadeflomberegninger.

Ingen høringsuttalelser omtaler temaet flommer.

NVE anser i denne saken at flomberegningene som er omtalt i standardteksten skal gjennomføres. Selv om området er ubebodd i dag er det etter NVE sitt syn nødvendig å beregne skadeflommer mht. de nye installasjoner/bygg som ev. kommer med en utbygging av Grytbogen kraftverk, jf. alt. A med kraftstasjon i dagen og alt. B med bro over elva.

Magasinvolument, magasinkart og fyllingsberegninger

Ikke aktuelt i denne saken.

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima

Søker har ikke kommet med noen utredningsforslag som går ut over NVEs standardtekst om temaet.

Reindriftsforvaltningen i Nordland sier i sin uttalelse at ved etablering av inntaksdam er det en mulighet for at det vil dannes en åpen isråk som vil være en felle og risikomoment for kryssende rein.

NVE viser til standardteksten om temaet og ber søker spesielt vurdere konsekvensene av isforholdene rundt inntaksdammen mht. reinsdrift.

Grunnvann

Søker har ikke kommet med noen utredningsforslag som går ut over NVEs standardtekst om temaet.

Ingen høringsuttalelser omtaler temaet grunnvann.

NVE viser til standardteksten om temaet og ber søker spesielt vurdere faren av drenering som følge av tunneldrift under *Grytbogen/Kubåsen* naturreservat.

Erosjon og sedimenttransport

Søker har ikke kommet med noen utredningsforslag som går ut over NVEs standardtekst om temaet.

Ingen høringsuttalelser omtaler temaet erosjon og sedimenttransport.

NVE viser til standardteksten om temaet men etter hva NVE har registrert består nedre del av elva rundt utløpet til fjorden av mye løsmasser. Konsekvensene for disse løsmassene skal undersøkes og omtales spesielt i utredningsprogrammet.

Skred

Søker har ikke kommet med noen utredningsforslag som går ut over NVEs standardtekst om temaet.

Ingen høringsuttalelser omtaler temaet skred.

NVE viser til standardteksten om temaet og legger til at konsekvensene for løsmassene i nedre del av elva mht. skred skal undersøkes og omtales spesielt i utredningsprogrammet.

Landskap og inngrepsfrie naturområder (INON)

Søker har ikke kommet med noen utredningsforslag som går ut over NVEs standardtekst om temaet.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag og Norges miljøvernforbund omtaler alle tap av INON i sine uttalelser. Ingen av de kommer med noen konkrete forslag til utredninger om temaet, men alle bemerker at dette er et viktig tema i saken.

NVE viser til standardteksten om temaet og deler synet til høringspartene i at dette er et sentralt tema i saken. NVE viser ellers til temaet "*Samlet belastning*" nedenfor.

Naturmiljø og naturens mangfold

NVE vil at alle deltemaer i fastsatt KU-program omtales hver for seg i KU, dvs. at inndelingen i KU-programmet skal følges. NVE gjør oppmerksom på at det for alle biologiske registreringer skal oppgis dato for feltregistreringer, befaringsrute og hvem som har utført feltarbeidet og artsregistreringene. Vi viser også til vår veileder NVE 3/2010 del V for beskrivelse av arbeidet med det enkelte fagtema i KU. I NVEs veileder 3/2009 "Kartlegging og dokumentasjon av biologisk mangfold ved bygging av småkraftverk (1-10 MW) – revidert utgave" vil det være en del ytterligere informasjon om generelle krav til innhold og metode. Veileder 3/2009 er primært beregnet for planer om bygging av småkraftverk, men har også relevans for større prosjekter. Veilederen kan lastes ned fra NVEs nettsider.

NVE oppfordrer til å registrere data for naturtyper og terrestriske arter (rødlisterarter og eventuelt andre interessante artsfunn) i sentrale samlinger og databaser etter retningslinjer utarbeidet av DN i samråd

med Artsdatabanken. Retningslinjer for dette ligger under "Generell informasjon" på DN's kvalitetssikringsside: <http://kvalitetssikring.dirnat.no>. Se "Retningslinjer for innsending av naturtypedata og artsdata til Naturbase, Artsobservasjoner og databaser som er tilgjengelige gjennom Artskart".

Geofaglige forhold

Søker har ikke kommet med noen utredningsforslag som går ut over NVEs standardtekst om temaet.

Ingen høringsuttalelser omtaler temaet.

NVE viser til standardteksten om temaet og minner om at utredningene under dette temaet skal utgjøre grunnlaget for vurderingene rundt skred, sedimenttransport og erosjon.

Naturtyper og ferskvannslokaliteter

Søker har ikke kommet med noen utredningsforslag som går ut over NVEs standardtekst om temaet men har under temaet "Samlet belastning" tatt med at de vil foreta en vurdering av den samlede belastningen av bl.a. naturtyper.

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag mener i sin uttalelse at Artsdatabankens "Norsk rødliste for naturtyper 2011" bør benyttes i stedet for Fremstad & Moens "Truede vegetasjonstyper i Norge".

Søker opplyser under temaet "Samlet belastning" at de vil benytte seg av bl.a. "Norsk rødliste for naturtyper 2011" i vurderingen av den samlede belastningen på naturtyper.

NVE vurderer "Norsk rødliste for naturtyper 2011" som for generell i sin beskrivelse av rødlistede naturtyper og at naturtypekartleggingen som skal foretas best sammenholdes med Fremstad & Moens "Truede vegetasjonstyper i Norge". NVE anser videre søkers forslag til utredningsprogram som dekkende for dette temaet, og viser for øvrig til standardteksten.

Karplanter, moser, lav og sopp

Søker har ikke kommet med noen utredningsforslag som går ut over NVEs standardtekst om temaet.

Ingen høringsuttalelser omtaler temaet karplanter, moser, lav og sopp.

NVE viser til standardteksten om temaet. Videre mener NVE at bekkekløfta i nedre del av elva bør undersøkes, først og fremst mht. moser og lav. Bekkekløfter har i andre tilfeller vist seg å inneholde mose- og lavararter som skiller seg fra den ordinære floraen i influensområdet samt bestå av hittil ukjente arter for regionen. Dermed anser NVE det som viktig at bekkekløfter som kan bli påvirket undersøkes.

Pattedyr

Søker har ikke kommet med noen utredningsforslag som går ut over NVEs standardtekst om temaet.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag bemerker at i tiltaksområdet finnes viktige viltinteresser og ber om at forekomst og konsekvenser for viltet undersøkes grundig. Norges Miljøvernforbund skriver at det antas å finnes oter i vassdraget.

NVE viser til standardteksten om temaet og anser den som dekkende for dette temaet.

Fugl

Søker har ikke kommet med noen utredningsforslag som går ut over NVEs standardtekst om temaet.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Norges Miljøvernforbund bemerker at i tiltaksområdet finnes rødlista fuglearter. Fylkesmannen ber i sin uttalelse om at forekomst og konsekvenser for disse undersøkes grundig.

NVE viser til standardteksten og anser den som dekkende for dette temaet. Vi minner om at når det gjelder forekomst av rødlistede rovfuglarter skal dette omtales i KU på linje med andre arter, men reirlokalteter skal ikke oppgis eller kartfestes i offentlig tilgjengelige rapporter.

Fisk

Søker har ikke kommet med noen utredningsforslag som går ut over NVEs standardtekst om temaet.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag påpeker i sin uttalelse at det er viktig å få en tilfredsstillende oversikt over bestanden av sjørørret og laks ettersom elva har en anadrom strekning.

NVE viser til standardteksten og anser den som dekkende for dette temaet.

Ferskvannsbiologi

Søker har ikke kommet med noen utredningsforslag som går ut over NVEs standardtekst om temaet.

Ingen høringsuttalelser omtaler temaet ferskvannsbiologi.

NVE viser til standardteksten om temaet og anser den som dekkende for dette temaet.

Marine forhold

Søker anser ikke at det vil oppstå vesentlige endringer i ferskvanntilførsel til fjorden ved en ev. utbygging. De har derfor kun omtalt deponering av masser i sjø og at området hvor dette er aktuelt skal beskrives iht. topografi og marin biologi.

Havforskningsinstituttet sier i sin uttalelse følgende: ” *Det planlegges å dumpe masser i det marine miljø. Det bør i den anledning nøye redegjøres for hvor mye masse det er tale om og hvilken beskaffenhet disse massene har. Videre bør eventuelle gytefelt for fisk og eventuelt andre hensynskrevende marine naturtyper, som beskrevet av Direktoratet for naturforvaltning, kartlegges. I utgangspunktet må slike naturtyper beskyttes eller tas hensyn til ved en eventuell dumpingsaktivitet.*”

Kommunen foreslår i sine kommentarer til høringsuttalelsene å innarbeide dette innspillet fra Havforskningsinstituttet i Konsekvensutredningsprogrammet.

NVE mener innspillet fra Havforskningsinstituttet bør innarbeides under temaet. Vi viser også til NVE vurderinger om deponering av masser i fjorden under temaet ”*Forurensning*”. Vi viser ellers til standardteksten.

Kulturminner og kulturmiljø

Søker har ikke kommet med noen utredningsforslag som går ut over NVEs standardtekst om temaet.

Nærøy kommune uttaler i sine kommentarer at de anser Sametingets innspill som oppfylt i forslaget til KU-program.

NVE viser til standardteksten og er enig med søker at forslag til KU-program i tilstrekkelig grad dekker de punktene Sametinget har foreslått om dette temaet.

Normalt skal KU være grunnlag for kulturminnemyndighetene for å kunne ta stilling til om undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens § 9 er oppfylt. For NVE er det viktig at undersøkelsene

er tilstrekkelige til å ta stilling til konsesjonsspørsmålet. Etter vårt syn vil dette ikke nødvendigvis innebære detaljerte undersøkelser. I første omgang må eksisterende kunnskap sammen med en befaring i aktuelle områder danne grunnlag for en vurdering av potensialet for nye funn og konfliktnivå. Hvis konfliktnivået vurderes som lavt kan kulturminneforvaltningen, i samråd med tiltakshaver, beslutte at undersøkelsesplikten med nødvendige detaljregistreringer oppfylles etter at eventuell tillatelse er gitt, for eksempel ved godkjenning av detaljplanene.

Forurensning

Vannkvalitet/utslipp til vann og grunn

Søker har ikke kommet med noen utredningsforslag som går ut over NVEs standardtekst om temaet.

Ingen høringsuttalelser omtaler temaet.

Under temaet "*Marine forhold*" omtales deponering av masser i fjorden. Som en videreføring av de undersøkelsene som er omtalt mener NVE at en ev. deponering i fjorden også må undersøkes mht. forurensning.

En konsesjon etter vassdragslovgivningen gitt ved kongelig resolusjon vil automatisk omfatte tillatelse etter forurensningsloven for normal drift av anlegget. Det vil bli tatt inn vilkår etter forurensningsloven i vilkårsettet. Det må imidlertid søkes spesielt om utslippstillatelse etter forurensningsloven for anleggsperioden. Anleggsperioden medfører som regel noe midlertidig forurensning eller fare for forurensning. Dette kan gjelde avrenning fra tunelldrif, lekkasjer av drivstoff og olje, avfall og avløp fra riggområder osv. Forurensningsloven forvaltes av Fylkesmannen. Det bør gå fram av KU hvordan disse forholdene er tenkt håndtert av Nærøy kommune.

NVE viser ellers til standardteksten om temaet og anser den som dekkende.

Annen forurensning

Søker har ikke kommet med noen utredningsforslag som går ut over NVEs standardtekst om temaet.

Ingen høringsuttalelser omtaler temaet.

NVE viser til standardteksten om temaet og anser den som dekkende.

Samisk natur- og kulturgrunnlag

Samiske kulturminner og kulturmiljø

Søker har ikke kommet med noen utredningsforslag som går ut over NVEs standardtekst om temaet.

Sametinget lister opp flere punkter med fokusområder når det gjelder kulturminner som vist ovenfor. Disse punktene gjelder også for samiske kulturminner og kulturmiljø. Videre understreker Sametinget viktigheten av at utreder benytter seg av institusjon/konsulent med nødvendig faglig og kulturell kompetanse innen samisk kultur og samiske kulturminner. Søker sier i sine kommentarer at de anser disse punktene allerede som oppfylt i sitt forslag til KU-program.

NVE er enig med søker i at punktene Sametinget lister opp allerede er dekket av forslaget til KU-program som sammenfaller med NVEs standardtekst. NVE vil allikevel gjøre søker oppmerksom på at et spesielt fokus på samiske kulturminner og kulturmiljø bør forekomme under arbeidet med konsekvensutredningen, ettersom Sametinget vurderer muligheten for automatisk fredete samiske kulturminner i influensområdet som stor. NVE forutsetter at utrederne som benyttes har den nødvendige kompetansen.

Reindrift

Søker har ikke kommet med noen utredningsforslag som går ut over NVEs standardtekst om temaet.

Sametinget understreker i sin uttalelse at utredningene om reindrift må foretas av noen som kjenner reindriften. Sametinget mener dette må være med som et krav i KU-programmet. Videre bør det vektlegges at utreder har den nødvendige kompetansen for å foreta utredninger om reindriften.

Søker anser Sametingets bemerkninger som oppfylt i sitt forslag til KU-program.

Reindriftsforvaltningen Nordland ber om at konsekvensutredningen har et spesielt fokus på konsekvenser for reinsdriftens flyttemønster, naturlig trekk i influensområdet, beiteutnyttelsen i området og distriktet og reindriften kulturlandskap. De vil også at akkumulert samlet belastning for reindriften mht. gjennomførte og planlagte kraftutbygginger og andre utbygginger skal fokuseres på.

Søker sier i sine kommentarer at det meste av det som blir etterlyst blir dekket i sitt forslag til KU-program, men at de vil innarbeide innspillene fra reindriftsforvaltningen der det er nødvendig. Søker understreker at de er opptatt av å få en god og kvalitativ utredning som kan aksepteres og godkjennes av reindriftnæringen.

NVE mener standardteksten om temaet er dekkende for de innspill som er kommet inn.

Naturressurser

For temaene **jord- og skogressurser, ferskvannsressurser og mineraler og masseforekomster** har ikke søker kommet med noen utredningsforslag som går ut over NVEs standardtekst om temaene.

Ingen høringsuttalelser omtaler temaene.

NVE viser til standardteksten om temaene og anser den som dekkende.

Samfunn

For temaene **næringsliv og sysselsetting, tjenestetilbud og kommunal økonomi, helsemessige forhold og reiseliv** har ikke søker kommet med noen utredningsforslag som går ut over NVEs standardtekst om temaene.

Ingen høringsuttalelser omtaler temaene.

NVE viser til standardteksten om temaene og anser den som dekkende.

Befolkningsutvikling og boligbygging

Søker skriver i sitt forslag til utredningsprogram at temaet ikke er aktuelt å utrede.

Ingen høringsuttalelser omtaler temaet.

NVE mener en kort omtale av temaet bør være med i utredningsprogrammet.

Sosiale forhold

Søker skriver i sitt forslag til utredningsprogram at temaet ikke er aktuelt å utrede.

Ingen høringsuttalelser omtaler temaet.

NVE viser til våre kommentarer under temaet befolkningsutvikling og boligbygging og anser også her at en kort omtale er nødvendig.

Friluftsliv, jakt og fiske

Søker har ikke kommet med noen utredningsforslag som går ut over NVEs standardtekst om temaet.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag trekker frem friluftsliv som et av temaene som vil bli berørt i saken. Ellers er det ingen høringsuttalelser som omtaler temaet.

NVE viser til standardteksten om temaet og anser den som dekkende.

Samlet belastning

Søker har i tillegg til standardteksten inkludert en vurdering av samlet belastning for naturmangfoldet i influensområdet. Vurderingene skal bygge på kjent og tilgjengelig informasjon om andre planer om kraftutbygging og andre inngrep, samt utredete virkninger for naturmangfold. De artene og naturtypene som skal vurderes finnes i ”DN-håndbok 13” og ”Norsk rødliste for naturtyper 2011”. Videre skal utvalgte naturtyper utpekt jf. Naturmangfoldloven § 52 vurderes samt økosystemer som er viktige økologiske funksjonsområder for truede arter i ”Norsk rødliste 2010” og prioriterte arter utpekt jf. Naturmangfoldloven § 23.

Ingen av høringsuttalelsene omtaler samlet belastning direkte i sine uttalelser, men Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag tar opp den samlede fornybare kraften som er planlagt i Norge frem mot 2020 i forbindelse med grønne sertifikater. Denne henvisningen går ikke direkte på denne saken og inneholder ingen krav om utredninger, men det er en generell betraktning om energiproduksjonen i Norge.

Søker har ikke kommentert uttalelsen annet enn at de registrerer Naturvernforbundets syn i saken.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag og Norges miljøvernforbund omtaler alle tap av INON i sine uttalelser. Alle anser INON som en viktig faktor og viser til at det er et nasjonalt mål å hindre tap av INON. En ev. utbygging vil i følge høringspartene føre til et stort tap av INON i Nord-Trøndelag og særlig av villmarkspregede områder. De har ingen konkrete innspill til utredningsprogrammet om temaet.

Søker har ingen kommentarer til temaet ettersom det ikke blir gitt noen konkrete innspill til utredninger.

Sametinget og Reindriftsforvaltningen i Nordland sier i sin uttalelse at samlet belastning for reindriften i regionen må vurderes.

Søker mener sitt forslag til utredningsprogram i stor grad dekker de utredningene Sametinget og Reindriftsforvaltningen nevner, men at de vil innarbeide innspillene der det er nødvendig.

NVE legger merke til at søker vil vurdere samlet belastning av naturmangfoldet spesielt og er enige i at en slik vurdering bør foretas.

NVE anser tap av INON som et viktig tema og mener dette er tilstrekkelig omtalt i KU-programmet.

NVE viser ellers til kommentarene under temaet ”Reindrift” ovenfor og til standardteksten.

Andre forhold

Massedepionier

Søker har ikke kommet med noen utredningsforslag som går ut over NVEs standardtekst om temaet.

Havforskningsinstituttet omtaler i sin uttalelse deponering av masser i fjorden. Se under temaet ”*Marine forhold*”. Søker kommenterte at de forslår å ta med Havforskningsinstituttets forslag i utredningsprogrammet.

NVE understreker at beskrivelse av planlagte massedeponier naturlig inngår i beskrivelsen av utbyggingsplanene på lik linje med andre anleggselementer, som kraftstasjon, tunneller, rørgater, inntak, riggområder med mer. På samme måte skal konsekvensene av massedeponiene også vurderes under aktuelle fagtemaer. Samtidig er massedeponi en av de mest arealkrevende permanente delene av utbyggingsplanene. NVE mener det er viktig at det legges vekt på å finne en god lokalisering og at dette visualiseres og merkes av på kart. KU bør også inneholde en omtale av om det finnes aktuelle alternative plasseringer for overskuddsmasser. Muligheter for alternativ bruk av massene bør omtales. NVE mener også at det må redegjøres for hvordan eventuell mellomlagring av masser skal foregå.

Dersom det blir gitt konsesjon til prosjektet vil et av vilkårene inneholde krav om at kommunen skal ha anledning til å uttale seg om bl.a. planer for plassering av overskuddsmasser. Hvis det er aktuelt å ta ut masser til ulike formål kan dette avklares endelig under detaljplanleggingen.

NVE viser ellers til kommentarene under temaene ”*Marine forhold*” og ”*Forurensning*” og til standardteksten.

Forholdet til naturmangfoldloven og vannforskriften

NVE minner om at vi i vår vurdering av en eventuell konsesjonssøknad vil legge naturmangfoldlovens bestemmelser i §§ 8-12 til grunn. Det omsøkte tiltaket vil i så fall vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til den samfunnsmessige gevinsten og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies (jf. naturmangfoldloven § 7 jf. §§ 8-12).

NVE har gjennom det fastsatte utredningsprogrammet pålagt tiltakshaver å gjøre vurderinger av samlet belastning, blant annet i forhold til naturmangfoldloven § 10. Når det gjelder vurdering av behovet for tilleggsutredninger utover det fastsatt utredningsprogram pålegger, viser vi til KU-forskriften § 11.

NVE mener at det fastsatte utredningsprogrammet dekker de forhold som er nødvendig for å kunne ta stilling til konsesjonsspørsmålet. Utredningsarbeidet skal utføres i tråd med bestemmelsene i KU-forskriften og NVEs krav i fastsatt utredningsprogram. Resultatene fra utredningen vil være offentlig informasjon som blant annet kan brukes av vannregionmyndigheten i arbeidet med å klassifisere vannforekomsten.

Forslag til oppfølgende undersøkelser

Vedlegg III i forskrift om konsekvensutredninger sier blant annet at det i KU skal gis en vurdering av behovet for, og eventuelt forslag til undersøkelser og tiltak med sikte på å overvåke og klargjøre de faktiske virkningene av tiltaket. NVE har valgt å ta dette inn i KU-programmet.

Opplegg for informasjon og medvirkning

Forskrift om konsekvensutredninger, § 6 tredje ledd, sier at det skal gjøres rede for plan- eller søknadsprosess med frister, deltakere og opplegg for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt.

NVE har tatt inn nærmere føringer for dette i KU-programmet.